

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2019 – 2021

I. Wstęp

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przepis ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy:

- 1) przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie jej życia,
- 2) przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu,
- 3) przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowanie jej seksualności,
- 4) przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.

Przemoc jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy niż odnotowują to przeprowadzane badania i statystyki. Nadal wiele ofiar zaprzecza istnieniu problemu w ich środowisku. Wynika to z wielu aspektów takich jak wstyd, bezradność, nieufność, obawa o własne zdrowie i życie. Ustawodawca uznając wagę zagrożeń będących następstwem stosowania przemocy w rodzinie naruszającej podstawowe prawa człowieka, a więc prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, uznaje za konieczne podniesienie skuteczności jej przeciwdziałania, w związku z czym poddaje ustawowej regulacji zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób stosujących

przemoc w rodzinie. Zamierzeniem ustawodawcy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy jako mechanizmu skoordynowanych działań na rzecz ofiar przemocy i jej sprawców w ich miejscu zamieszkania. Takie postrzeganie przeciwdziałania przemocy w rodzinie nakłada na Gminę obowiązek przygotowania programu, który będzie źródłem wskazań dla funkcjonowania systemu przeciwdziałania temu problemowi.

II. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Korycin

W Gminie Korycin zamieszkuje 3 296 osób, w tym 2 037 w wieku produkcyjnym, 641 w wieku poprodukcyjnym. Liczba osób bezrobotnych z naszej Gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sokółce wynosi ogółem 52, w tym pobierających zasiłek – 6 (stan na dzień 31.10.2019 r.).

Na naszym terenie znajduje się Szkoła Podstawowa w Korycinie, w której uczy się 245 uczniów (stan na dzień 31.10.2019 r.). Z danych Posterunku Policji w Janowie wynika, iż nie zmniejsza się liczba interwencji przeprowadzanych przez funkcjonariuszy PP w związku z przemocą w rodzinie:

- 1) W 2016 roku podjęto 34 interwencji domowych, w tym 16 po spożyciu alkoholu. W 8 rodzinach zostało założonych 8 Niebieskich Kart. Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie : kobiety- 2, mężczyźni- 6, małoletni-0. Liczba osób doznających przemocy w rodzinie: kobiety-6, mężczyźni-2, małoletni-1.
- 2) W 2017 roku podjęto 58 interwencji domowych, w tym 38 po spożyciu alkoholu . W 11 rodzinach zostało założonych 11 Niebieskich Kart. Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie: kobiety-1, mężczyźni-10, małoletni-0. Liczba osób doznających przemocy: kobiety-9, mężczyźni-2, małoletni-0.
- 3) W 2018 roku podjęto 56 interwencji domowych, w tym 40 po spożyciu alkoholu. W 12 rodzinach zostało założonych 16 Niebieskich Kart. Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie: kobiety-3, mężczyźni-10, małoletni-0. Liczba osób doznających przemocy: kobiety-11, mężczyźni-1, małoletni-1.

Z przytoczonych danych wynika, że sprawcami przemocy w rodzinie są najczęściej mężczyźni, a ofiarami kobiety. Najczęściej występującą formą przemocy jest przemoc psychiczna w rodzinach, które nie wyróżniają się negatywną sytuacją materialną, jak również pozycją społeczno-zawodową swoich członków. Sprawcami przemocy w rodzinie są najczęściej osoby najbliższe – w przypadku dorosłych małżonkowie i partnerzy, w odniesieniu do dzieci - rodzice. W przypadku przemocy wobec osób dorosłych najczęstszą okolicznością towarzyszącą aktom przemocy jest alkohol. Nie odnotowano przypadków odebrania dzieci w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą. W 2011 roku Zarządzeniem Wójta Gminy Korycin został powołany Zespół Interdyscyplinarny Gminy Korycin do realizacji zadań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Głównym zadaniem tego Zespołu jest zapewnienie efektywnej współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz zapobiegania i zwalczania zjawiska przemocy na terenie gminy Korycin, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 4) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Korycin. Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupę roboczą w celu rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Do zadań grup roboczych należy m.in.:

- 1) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Od września 2013 r. roku został utworzony Punkt Informacyjny w Korycinie i jest zatrudniona instruktor terapii uzależnień, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, specjalista pomocy psychologicznej i interwencji kryzysowej. Czynny w każdy wtorek w godz. 18,00- 20,00 i świadczy następujące usługi:

- 1) motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych i podjęcia terapii osób współuzależnionych,
- 2) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzorca picia,
- 3) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- 4) rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- 5) udzielanie informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które mogą się włączyć w systemową pomoc rodzinie.

III. Cele Programu

1. Cele Programu to:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Korycin.
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

2. Cele będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Korycin.
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie.
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

IV. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

1. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.
2. Promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy.
3. Edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie.
4. Działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

V. Zasoby Gminy Korycin w zakresie realizacji Programu

1. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:

- 1) Rada Gminy Korycin,
- 2) Wójt Gminy Korycin,
- 3) Zespół Interdyscyplinarny Gminy Korycin,
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie,
- 5) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 6) Szkoła Podstawowa w Korycinie,
- 7) Przedszkole w Korycinie,
- 8) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Korycinie,
- 9) Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Korycinie,
- 10) Parafie w Bombli i Korycinie,
- 11) organizacje pozarządowe
- 12) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce,
- 13) Sąd Rejonowy w Sokółce,
- 14) Posterunek Policji w Janowie.

2. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.

VI. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu

1. Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym.
2. Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych.
3. Dobra współpraca służb i instytucji na terenie Gminy oraz poza nią.
4. Otwartość i chęć współpracy specjalistów.
5. Silne więzy rodzinne.
6. Chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VII. Zagrożenia w realizacji zadań

1. Stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie.
2. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.
3. Brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów.
4. Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach.
5. Ubóstwo.

6. Brak infrastruktury socjalnej w Gminie.
7. Brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

VIII. Realizacja celów Programu

Cel 1 – zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Korycin.

Działania:

1. Określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Podmiot realizujący działanie: Rada Gminy Korycin.

2. Powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podmiot realizujący działanie: Wójt Gminy Korycin.

3. Współpracujący w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Korycin:

- 1) pracownicy socjalni,
  - 2) przedstawiciele oświaty,
  - 3) przedstawiciele policji,
  - 4) kuratorzy sądowi,
  - 5) przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - 6) przedstawiciele ochrony zdrowia,
  - 7) przedstawiciele organizacji pozarządowych
- do obowiązków których należą:
- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
  - 2) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
  - 3) rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
  - 4) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
  - 5) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
  - 6) podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
  - 7) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
  - 8) udział w działaniach edukacyjno – informacyjnych.

4. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- 1) propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- 2) obalanie mitów na temat przemocy,
- 3) szkolenia na temat przemocy,
- 4) prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji i komputerze,
- 5) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujących zachowania nieagresywne,
- 6) dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- 7) organizowanie konkursów wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.

Podmioty realizujące działania:

- Zespół Szkół w Korycinie,
- Przedszkole w Korycinie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie,
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Korycinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Korycin.

Cel 2 – zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania:

1. Izolowanie sprawców od ofiar.
2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno – edukacyjnych.
3. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu i stosującymi przemoc.
4. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Sokółce o obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.

Podmioty realizujące działania:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Posterunek Policji w Janowie,
- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Korycin.

Cel 3 – zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Prowadzenie Punktu Informacyjnego, do którego zadań należy:

- 1) motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych i podjęcia terapii osób współuzależnionych;
- 2) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzorca picia;
- 3) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym;
- 4) rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;
- 5) udzielanie informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które mogą się włączyć w systemową pomoc rodzinie.

Podmiotem realizującym działanie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie.

2. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- 1) podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,
- 2) przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- Posterunek Policji w Janowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie,
- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Korycin,

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Szkoła Podstawowa w Korycinie,
- Przedszkole w Korycinie,
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Korycinie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Korycinie.

3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Podmioty realizujące działanie:

- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Korycin,
- Posterunek Policji w Janowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie.

IX. Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Osobą odpowiedzialną za całościowe monitorowanie będzie przewodniczący Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

X. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Korycin.

Przewodniczący Rady

Iwona Chwiećko